

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ І ЗДОБУТКИ

Матеріали навчально-наукової
конференції з міжнародною участю
24 березня 2022 року

м. Полтава – 2022

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ І ЗДОБУТКИ

Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
24 березня 2022 року

ПОЛТАВА – 2022

РОЗВИТОК БАЗОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЯК ОСНОВА КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Юдіна К.Є., Міщенко І.В., Коковська О.В., Жукова М.Ю., Журавльова А.О.

Полтавський державний медичний університет

Актуальність упровадження компетентнісного підходу не викликає сумніву, адже це один з основних чинників забезпечення якісної вищої медичної освіти задля підготовки компетентного фахівця, який би володів необхідним набором компетенцій відповідно до вимог сучасного життя.

Ключові слова: компетентності, компетентнісний підхід, розвиток, медична освіта.

The relevance of the implementation of the competency approach is not in doubt, because it is one of the main factors in ensuring quality higher medical education, for the training of a competent specialist who would have the necessary set of competencies in accordance with the requirements of modern life.

Key words: competencies, competence approach, development, medical, education.

Особливої уваги потребує визначення структури компетентностей. Компетентності – це комплекси певних знань, умінь і відповідних ставлень, що відповідають різним видам діяльності, які набуваються в навчанні й дозволяють особистості усвідомлювати або розуміти й давати оцінку в різних контекстах проблеми. У досвіді певних країн, які впроваджують дану концепцію в зміст освіти, можна спостерігати тенденції розробки певної ієрархії компетентностей на різних рівнях змісту.

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі й проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні: здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, знання й розуміння предметної галузі й професійної діяльності, здатність застосовувати знання в практичній діяльності, здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел, уміння виявляти, ставити й розв'язувати проблеми.

Спеціальні: спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта й аналізувати клінічні дані, спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень, спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани, спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види й принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини й щелепно-лицевої ділянки, спроможність виконувати медичні й стоматологічні маніпуляції, спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини й щелепно-лицевої ділянки, спроможність до визначення тактики, методів і надання екстреної медичної допомоги, спроможність оцінювати вплив довкілля на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне), спроможність до організації й проведення реабілітаційних заходів і догляду пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини й ЩЛД.

Базові компетентності студентів-стоматологів – це структурно класифіковані комплекси здатностей майбутніх стоматологів застосовувати знання, уміння й навички якості особистості, які служать певною стандартизованою основою для відображення специфіки й забезпечення якості виконання професійних завдань стоматологів і орієнтують на освіту протягом життя [3; 8].

Ураховуючи недостатню кількість наукових джерел щодо визначення базових компетентностей студентів-стоматологів і спираючись на нормативну базу щодо процесу навчання студентів-стоматологів у медичних ЗВО України, зокрема на Галузевий стандарт вищої освіти, пропонується відповідний перелік базових компетентностей студентів-стоматологів.

Гуманітарна й соціально-економічна підготовка (освітня орієнтація) включає розвиток здібностей аналізувати передконфліктні й конфліктні ситуації та сприяти їх розв'язанню, визначати значення політичної активності медиків як соціально-політичної групи, визначати індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами в діяльності та спілкуванні, визначати місце медиків як соціальної групи в соціальній структурі суспільства, визначати роль соціальних і соціально-психологічних чинників у розповсюдженні хвороб, використовувати принципи моралі та враховувати національні й релігійні особливості, використовувати різні мовні засоби відповідно до сфери й мети висловлювання, використовувати в професійній й науковій діяльності категорії й закони діалектики, використовувати фахову нормативну лексику, виявляти особливості вираження емоцій і розкривати їхній зв'язок з іншими психічними процесам, демонструвати вміння спілкуватися іноземною мовою в усній і письмовій формах, демонструвати володіння загальнонауковими й конкретно-науковими методами пізнання й діяльності, демонструвати володіння основами політичної культури особистості, демонструвати розуміння нормативно-правового регулювання взаємовідносин лікар-хворий, демонструвати розуміння принципів фізичної культури, диференціювати біологічні, антропологічні, психологічні, соціальні й гносеологічні витоки релігії, застосовувати моральні, етичні й фахові норми в професійній й життєдіяльності, інтерпретувати зміст медичної літератури іноземною мовою, інтерпретувати сутність основ віровчень і культів світових релігій, які впливають на фізичний і психологічний стан людини, користуватися критеріями істини в установленні діагнозу, обґрунтовувати значення психологічних і педагогічних знань для майбутньої професійної діяльності, опрацювати наукові тексти, оформляти і складати ділові документи, підтримувати, розвивати й удосконалювати функціональний стан свого організму, трактувати основи натуралістично-соціологічних теорій і їхні негативні наслідки для виконання професійних функцій, представляти суть і структуру нормативно-правового регулювання державою, галуззю й закладами охорони здоров'я, розраховувати основні показники господарської діяльності закладів охорони здоров'я, складати наукові доповіді й реферати, вести дискусії з актуальних питань історії, зовнішньої та внутрішньої політики української держави, трактувати закономірності пізнавально-практичної діяльності людини в професійній роботі лікаря [6; 9].

Гуманітарна й соціально-економічна підготовка (професійна орієнтація) включає розвиток здатностей визна-

чати психічний стан і рівень соціально-психологічної адаптації хворих за допомогою методів психологічного дослідження, визначати психосоматичні й соматопсихічні взаємовпливи у хворих, використовувати греко-латинські медичні терміни в практичній діяльності фахівця, використовувати засоби психогієни, психопрофілактики й основні методи психотерапії в медичній практиці, демонструвати вміння спілкуватися з колегами, хворими та їхніми родичами з урахуванням їхніх психологічних особливостей, сприяти створенню здорового психологічного клімату в медичному середовищі, демонструвати володіння моральною культурою лікаря, етикою взаємовідносин лікар-пацієнт, демонструвати володіння принципами медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогенії і корегувати наслідки ятрогенних впливів, інтерпретувати розвиток медицини в історичній ретроспективі, трактувати основні моделі й категорії біомедичної етики, трактувати основні історико-медичні події [1; 4; 7; 10].

Природничо-наукова підготовка включає розвиток здатностей визначати вплив соціальних умов і праці на розвиток і будову організму людини, визначати можливості застосування інформаційних технологій і ЕОМ у медицині, використовувати методи обробки медичної інформації, демонструвати базові навички роботи з ПК і пошуку медичної інформації з використанням інформаційних технологій, демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини та її тіла як об'єкта анатомічного й клінічного дослідження, пояснювати принципи формалізації й алгоритмізації медичних задач, принципи моделювання в біології й медицині, передбачати взаємозалежність і єдність структур і функцій органів людини, їхню мінливість під впливом екологічних факторів (Галузевий стандарт вищої освіти).

Отже, визначення базових компетентностей у студентів-стоматологів засвідчують розвиток специфічної, відповідної, високопрофесійної діяльності майбутніх спеціалістів [2; 5]. Ключові, базові та спеціальні компетентності професіонала-стоматолога реалізуються при досягненні професійних цілей у різних контекстах, із застосуванням відповідного освітнього простору. Для підготовки високопрофесійних спеціалістів украї важливо усвідомлювати значущість розвитку й формування базових компетентностей у студентів, майбутніх стоматологів, і втілювати принципи компетентнісного підходу під час їх підготовки в ЗВО України.

Список використаної літератури

1. Гриньова М. Концепція формування базових компетентностей студентів-стоматологів у медичних ЗВО України / М. Гриньова, К. Юдіна // Витоки педагогічної майстерності. – 2020. – Вип. 26. – С. 52–56.
2. Контроль знань із фізіології студентів медичного ЗВО в контексті державної стратегії розвитку медичної освіти / М. Ю. Жукова, К. Є. Юдіна, О. В. Коковська, Н. М. Шарлай // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.- наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2020. – С. 89–90.
3. Компетентнісний підхід у викладанні предмету біологічного циклу в системі підготовки майбутніх лікарів / І. В. Міщенко, М. Ю. Жукова, К. Є. Юдіна, Н. М. Шарлай // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.- наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 19 березня 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 138–139.
4. Новітні тенденції освітнього процесу з професійної підготовки медичних фахівців / О. В. Коковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко [та ін.] // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 19 березня 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 111–113.
5. Підвищення ефективності лекції як актуальна проблема сучасної вищої медичної освіти в Україні / О. В. Коковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко, К. Є. Юдіна // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 109–111.
6. Професійна компетентність науково-педагогічного працівника як важлива складова якості вищої медичної освіти / О. В. Коковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко, К. Є. Юдіна // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 125–127.
7. Формування професійних компетенцій студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів як компонент якості освіти / К. Є. Юдіна, І. В. Міщенко, М. Ю. Жукова [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 258–259.
8. Юдіна К. Є. Визначення базових компетентностей студентів-стоматологів / К. Є. Юдіна // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – Полтава, 2020. – Вип. 25. – С. 236–240.
9. Юдіна К. Є. Деякі аспекти дистанційного навчання майбутніх стоматологів у ВНЗ України / К. Є. Юдіна, М. Ю. Жукова // Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи : матеріали ХХІХ міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Переяслав, 2 грудня 2020 р. – Переяслав, 2020. – С. 119–120.
10. Юдіна К. Є. Базові компетентності та концепція їх формування у майбутніх стоматологів в медичних ВНЗ України / К. Є. Юдіна // Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22–23 жовтня 2020 р. / за заг. ред. проф. Пилипенка С. В. – Полтава : Аструя, 2020. – С. 136–138.